

Radically different from Soviet researchers Ukrainian Diaspora abroad. Among them D. Doroshenko who attempted relatively positive assessments on the time of formation and activities of the Kyiv community.

Key words: Kyiv community; Ukrainian communities' movement; of community activities; Ukrainian historiography.

REFERENCES

1. Katrenko A. (1996), *Pamiat stolit*, 2, p. 22 (ukr).
2. Antonovych M. (1988), *Kuivska starovyna*, 2, pp. 31 (ukr).
3. Svitlenko S. (1998), *Kuivska starovyna*, 2, pp. 11-12 (ukr).
4. Rubashova S. (1999), *Fourth Academy in memory of Professor Vladimir Antonovich*, Kyiv, pp. 142-143 (ukr).
5. Zbozhna O. (2011), *Naukovyi svit*, 3, pp. 14 (ukr).
6. Miiakovskiy V. (1984), Non-printed and forgotten (the social movements of the nineteenth century modern Ukrainian literature), New York, p. 54 (ukr).
7. Lytvyn V. M. (2005), *History of Ukraine in 3 volumes*, Vol. 2, Kyiv, p. 390 (ukr).
8. Ivanova R. P. (1971), Michael Dragomanov social and political movement in Russia and Ukraine (the second half of the nineteenth century), Kyiv National University, Kyiv, p. 23 (ukr).
9. Kostomarov M. I. (1994), The thoughts of "yuzhnoruss" in: *Slovianska mifolohiia*, Lybid, Kyiv, p. 310 (rus).
10. Antonovych V. B. (1995), *My confession*, Lybid, Kyiv, p. 90 (ukr).
11. Drahomanov M. P. (1991), *Selected Works*, Lybid, Kyiv, p. 329 (ukr).
12. Franko I. Ya. (1985), *Works in 50 volumes*, Vol. 46, Naukova dumka, Kyiv, p. 342 (ukr).
13. Efyomenko O. (1992), *History of Ukraine and its people*, Kyiv, p. 296 (ukr).
14. Efyomenko O. (2008), *The source chronicle*, Kyiv, p. 250 (ukr).
15. Hrushevskiy M. (2008), *Illustrated History of Ukraine with applications and amendments*, Naukova dumka, Kyiv, p. 541 (ukr).
16. Steshenko I. (1908), A memoir of D. Antonovich, *Ukrainian people of the sixties*, Kyiv, pp. 42-45 (ukr).
17. Steshenko I. M. (1908), Ukrainian people of the sixties, *Notes of Ukrainian Scientific Society in Kiev*, 1, pp. 42-43 (ukr).
18. Miiakovskiy V. (1924), *Chronicle of the Revolution*, 4, p. 126 (ukr).
19. Zaslavskiy D. (1934), M.P. Drahomanov to the history of Ukrainian nationalism, Moscow, p. 81 (rus).
20. Doroshenko D. I. (1991), *Essay on History of Ukraine*, Kyiv, Vol. II, p. 315 (ukr).

© Клер Ірина

Надійшла до редакції 22.04.2014

УДК 94(569.4)"1945 - 1948":94(73+410)(045)

КЛИНИНА ТЕТЯНА,

кандидат історичних наук, асистент кафедри історії та документознавства
Національного авіаційного університету, м. Київ

"ПАЛЕСТИНСЬКЕ ПИТАННЯ" В АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ (1945-1948 роки)

Стаття присвячена розкриттю значення та впливу "палестинського питання" на англо-американську дипломатію в повоєнний час (1945-1948 рр.). Зазначається, що ця проблема була основною причиною погіршення англо-американських відносин на Близькому Сході в 1945-1948 рр. і стала предметом торгу між сторонами на світовій політичній арені.

Ключові слова: Палестина; Сполучені Штати Америки; Велика Британія; сіонізм; англо-американські відносини.

Постановка проблеми та стан її вивчення. Через численність причин геополітичного, військово-стратегічного, соціально-економічного й іншого характеру Близький Схід історично був ареною найгостріших світових конфліктів і протиріч. Після закінчення Другої світової війни зіткнення політичних та військових інтересів було постійною причиною розбіжностей між Сполученими Штатами та Великою Британією. Велика Британія вийшла з війни, усе ще будучи великою імперією. Однак у неї не було достатньо сил для того, аби зберегти значну частину своїх володінь. США ж закінчили війну, надзвичайно посиливши свої позиції порівняно з усіма іншими західними державами. Вони були в змозі роби-

ти й робили систематичні спроби залучити союзницьку імперію, що розвалювалась, до американської сфери впливу. Саме тому в післявоєнний період провідну роль у близькосхідному регіоні починають відігравати Сполучені Штати Америки.

Історіографічна складова цього питання досить вагома. Значний внесок у дослідження проблем Палестини зробили радянські вчені Е. Дмитрієв [1] та В. І. Кисельов [2], концептуальні судження яких спираються на документальні твердження. Важливим дослідженням є й колективна праця відомих сходознавців, які приділили значну увагу "палестинській проблемі", оцінки й висновки яких є актуальними сьогодні [3]. Серед

зарубіжних праць слід виділити роботи Р. Льюїса [4], Д. Хопвуда [5], Х. Вейцмана [6] та ін., які мають велике фундаментальне значення в дослідженні окресленої проблеми.

Мета роботи полягає в розкритті місця "палестинського питання" в англо-американській дипломатії після закінчення Другої світової війни.

Мета обумовлює основні **завдання** нашого дослідження, а саме:

- проаналізувати діяльність Англо-американського комітету з Палестини;
- розкрити сутність англо-американських протиріч у "палестинському питанні".

Виклад основного матеріалу. Після закінчення Другої світової війни США, маючи великі амбіції та інтереси, почали послідовно розвивати свою присутність на Близькому Сході, створювати систему партнерських, союзницьких відносин, проводити великі заходи економічного, політичного та військового характеру [2, с. 124].

Одним із таких яскравих прикладів і стало вирішення "палестинського питання". Його розгляд в ООН із квітня до листопада 1947 року збігся з періодом оформлення нового зовнішньополітичного курсу США, так званої "Доктрини Трумена", і виявився дилемою для англо-американської дипломатії. Після закінчення війни нелегальна імміграція в Палестину різко зросла, незважаючи на те, що влітку 1946 року Велика Британія розпочала повну блокаду Палестини, виділивши для цього значні збройні підрозділи, дислоковані на Близькому Сході. Визначаючи курс Лондона у своєму виступі 13 листопада 1945 р. у палаті обштин, міністр закордонних справ Бевін оголосив, що проблема Палестини буде вирішена на основі рекомендацій та висновків створюваного Англо-американського комітету з Палестини [7]. Остаточна домовленість між англійським прем'єром Еттли й президентом США Г. Труменом про склад, цілі й завдання Англо-американського комітету була досягнута 11 листопада 1945 року. Співголовами Комітету стали англієць Сінглтон й американець Хатчінсон [8].

Англо-американський комітет із розслідування був призначений урядом Сполучених Штатів і Сполученого Королівства як спільний англо-американський орган із таким колом обов'язків: вивчити політичні, економічні та соціальні умови в Палестині; вивчити становище євреїв у різних країнах Європи.

Комітетові ставилося за завдання максимально вивчити позиції всіх суб'єктів і надати звіт протягом ста двадцяти днів після початку розслідування. Після загального відкритого засідання, яке відбулося 4 січня 1946 року у Вашингтоні, англо-американські підкомісії вирушили із США в Європу для реалізації своїх обов'язків. У період із 4 січня до 20 квітня відбулося 17 зустрічей і засідань підкомісій у різних країнах світу [9].

Після трьох місяців роботи Комітет опублікував доповідь і рекомендації щодо вирішення палестинської проблеми [10]. На думку членів комітету, майбутнє Палестини повинно було ґрунтуватися на таких принципах: ані євреї, ані араби не повинні домінувати одні над іншими; Палестина не повинна бути ні єврейською, ні арабською державою [11]. Розділ Палестини в цих рекомендаціях відкидався, а пропонувалося залишити британський мандат до досягнення міжнародної угоди по Палестині.

Англо-американський комітет відхилив плани надання незалежності Палестині - розділеній або єдиній - найближчим часом, тому що ворожнеча між палестинськими арабами і євреями "приведе до грома-

дянської війни, що може поставити під загрозу мир у всьому світі". Комітет, мабуть, сподівався, що ця ворожнеча врешті-решт зникне і що до цього часу Палестина повинна перебувати під опікою ООН, а до встановлення опіки мандат має бути збережений.

У ході додаткового вивчення доповіді англійськими й американськими посадовцями був розроблений план створення в Палестині двох автономних провінцій, якими, як і раніше, управляв би Верховний комісар Палестини. Цей план був підтриманий урядом Великої Британії, але відхилений США. Гаррі Трумен вітав ті пункти доповіді комітету, які говорили на користь сіоністів, а решта, за його словами, вимагали вивчення. Украй негативною була й реакція прем'єр-міністра Клемент Еттли, який засудив вибіркоче ставлення американського президента до доповіді [12]. "Як бачимо, відсутність взаєморозуміння по Палестині лягає тяжким тягарем на англо-американські відносини" [13].

У квітні 1946 року Комітетом була опублікована підсумкова доповідь, у якій проблема Палестини зводилася до ворожих відносин між арабами і євреями, а питання про необхідність скасування мандата не порушувалося. На наступний день після публікації доповіді в Лондоні у своєму виступі міністр закордонних справ Бевін відкинув рекомендації Комітету з питань імміграції євреїв до Палестини, заявивши, що обмеження на єврейську імміграцію будуть зняті лише в тому разі, якщо будуть розпущені сіоністські збройні організації. Ці британські вимоги не були прийняті ані лідерами сіоністського руху, ані урядом США.

Після неодноразових зустрічей у Лондоні протягом червня-липня англійських й американських офіційних осіб з'явився план Моррісона-Греді [14]. Цей план передбачав утворення в Палестині арабської і єврейської провінцій, а також двох провінцій, що знаходилися під британським управлінням. В арабській і єврейській провінціях передбачалося призначення представника англійського Верховного комісара, який відав би зовнішньою політикою та митними службами тощо. Закони, що приймаються в провінціях, підлягали затвердженню Верховним комісаром [15].

Однак черговий план уряду Великої Британії зустрів різку критику з усіх боків. Консерватори, особливо В. Черчілль, наполягали, щоб уряд зробив на адресу США таку заяву: "... якщо США не готові прийти на допомогу, щоб розділити відповідальність за тягар сіоністської справи, то ми повинні заявити, що повертаємо наш мандат в ООН та евакуюємося з Палестини" [Цит. за: 11, р. 132]. Однак Г. Трумен у серпні 1946 року відхилив лейбористський план провінційної автономії для Палестини [16]. У жовтні, коли англійці в Лондоні вели переговори з деякими членами Єврейського агентства, які схилилися до прийняття цього плану, президент заявив, що він виб'є ґрунт з-під цих переговорів [11, р. 146].

29 червня 1946 р. у Палестині був уведений військовий стан. Міністр закордонних справ Бевін "вирішив дати урок євреям" - у 1947 році вислав із Палестини 4,5 тисячі єврейських біженців, але, крім зростання антибританських настроїв у Європі й у США, ця акція нічого не принесла [17].

Лідер партії консерваторів В. Черчілль, який перебував тоді в опозиції, поставив перед лейбористським урядом питання: "Скільки може тривати ця кривава бійня, яка щорічно обходиться в 30-40 млн фунтів стерлінгів і відволікає тисячі англійських солдатів, що знаходяться далеко від Батьківщини?" [18].

У результаті втрати контролю над становищем, що

склалося, британський кабінет 14 лютого 1947 року вирішує передати "палестинське питання" в ООН. Е. Бевін у палаті общин заявив: "Уряд його Величності постав перед нерозв'язним конфліктом... Уряд його Величності не має жодних повноважень за мандатом, щоб віддати цю країну арабам або євреям, або навіть розділити її між ними. Самі ми не маємо наміру рекомендувати ніякого конкретного рішення" [Там само]. Міністр колоній К. Джонс пізніше пояснив, що Англія не збирається передавати ООН мандат на Палестину, а буде лише просити поради, як можна нею управляти в цій формі або як його змінити [12, с. 202].

Перша спеціальна сесія Генеральної Асамблеї ООН розпочала свою роботу з питання про Палестину 2 квітня 1947 року й закінчила 15 травня 1947 року. Для вирішення питання про Палестину був створений Спеціальний комітет ООН по Палестині за проектом США, який передбачав створення комісії в складі представників нейтральних держав. У результаті діяльності комісії з'явилось два можливих варіанти вирішення "палестинського" питання. Перший (план більшості) передбачав розділ Палестини на основі створення економічного союзу та перетворення Єрусалима в міжнародну зону. Другий (план меншості) - федеративний устрій Палестини зі столицею в Єрусалимі в плані трирічного перехідного періоду. Уряд Британії заявив, що він підтримує будь-який план, але не візьме на себе відповідальність у втіленні його в життя [Там само, с. 207]. Іншої позиції дотримувалися Сполучені Штати, які заявили, що саме мандатарій повинен нести відповідальність за перехідний період [19]. Е. Бевін чітко дав зрозуміти, що реалізація рекомендацій плану більшості для британської сторони абсолютно неможлива через складну військово-стратегічну та економічну ситуацію в регіоні [20].

Позиція Держдепартаменту США з палестинського питання ще влітку 1947 р. виразилася в рекомендації підтримувати створення єдиної Палестинської держави [Там само, р. 1096-1102]. США, не бажаючи псувати відносини з Великою Британією, пропонували більш прийнятний варіант для останньої. Л. Гендерсон (голова близькосхідного відділу Держдепартаменту США) вважав, що, оскільки жоден із варіантів, який буде запропонований комітетом, не буде однаково прийнятним як для євреїв, так і для арабів, Британія повинна буде реалізувати його силою, а також якщо жоден із варіантів не задовольнить країну-мандатарія, то вона відмовиться допомагати в його втіленні. Крім того, він дав зрозуміти, що взагалі підтримка єврейської імміграції до Палестини і створення життєздатної єврейської держави неможливі без використання військових сил. Тому тактика США в ООН, на думку Гендерсона, мала бути помірковано-вичікувальною [Там само, р. 1121-1123].

Таким чином, Держдепартамент США вирішив зайняти вичікувальну позицію в переддень сесії Генеральної Асамблеї ООН [Там само, р. 11-59]. Держсекретар Маршалл прагнув зберегти стратегічне партнерство з Великою Британією. У вересні 1947 р. Маршалл заявив британському послу, що британці стали жертвою нерозв'язної ситуації та несправедливої критики [4, р. 480]. 30 вересня в Держдепартаменті був складений меморандум із палестинського питання, у якому пропонувалося висловити позицію США тільки під час остаточних дебатів. У меморандумі підкреслювалося, що Велика Британія зберігає доручену їй Лігою Націй відповідальність за Палестину [20, р. 1167].

10 жовтня Об'єднаний комітет начальників штабів США зробив колективну заяву про опозицію планам

розділу, який загрожував транспортуванню нафти [21].

Однак 11 жовтня повірений у справах США в Дамаску Меммінгер повідомив Маршаллу: "Сирійська армія з Хомс, Хама й Алеппо, також як і з Дамаска повільно рухається до кордонів Палестини. Відвідування військових таборів в околицях Дамаска цим ранком виявило наявність збройних конвоїв і готових до маршу солдатів. Преса Дамаска заздалегідь проголошує незалежну Палестинську державу арабського уряду на чолі з Великим Муфтієм, і це рішення опубліковано в комюніке ЛАД" [20, р. 1179-1180].

Одночасно представник США в ООН Г. Джонсон зробив заяву в Комітеті з Палестини про те, що США підтримують основні принципи плану більшості. Британська делегація висловила крайнє роздратування такою позицією, хоча вони "повністю розуміють мотиви США", які пішли на такий "необдуманий" вчинок" [Там само].

Таким чином, Держдепартамент США несподівано змінив свою позицію. Американська делегація, на думку Ф. Мануеля, створила враження, що США збираються проводити в життя план розділу, але припускаючи, що Велика Британія візьме на себе всю відповідальність [Там само].

У результаті голосування в Генеральній Асамблеї ООН 29 листопада 1947 р. була прийнята резолюція, у якій містилася рекомендація про розділ Палестини на незалежні арабську і єврейську держави. США офіційно підтримали резолюцію. На наш погляд, значну роль у трансформації зовнішньополітичної стратегії США в цьому питанні відіграло англо-американське суперництво в регіоні. Незважаючи на спільність військово-стратегічних інтересів, зміцнення економічних позицій Великої Британії на Близькому Сході виявилось причиною суперечливої політики США в палестинському питанні, яке стало своєрідним предметом торгу між сторонами. Підтримка США в 1948 р. створення незалежної єврейської держави стала наслідком реалістичного підходу в зовнішній політиці США, короткостроковою перспективою в контексті розвитку англо-американських відносин, оскільки просіоністська позиція неминуче знижувала вплив США в арабському світі й ставила під загрозу їхній подальший економічний розвиток.

Отже, у 1947 році ООН визнала право обох народів, які мешкали в Палестині, на створення своїх незалежних держав. Але араби Палестини категорично заперечили розподіл Палестини на основі резолюції ООН 181/II. Сіоністи ж, схваливши резолюцію із застосуванням військової сили, взяли курс на захоплення земель, які відійшли до єврейської держави. Суть британської політики в регіоні в цей момент полягала в спостереженні, аби в найбільш влучний момент повернути англійські війська до Палестини з метою "наведення порядку" [12, с. 236]. Певних змін зазнала й американська політика в цьому регіоні. Представник Сполучених Штатів у Раді Безпеки ООН Остін запропонував призупинити розділ до встановлення миру в Палестині. Наприкінці березня 1948 року президент Сполучених Штатів Г. Трумен запропонував передати Палестину під опіку Організації Об'єднаних Націй. Однак ця пропозиція була відхилена Генеральною Асамблеєю ООН [22].

Небезпечною була й позиція самої Великої Британії, яка, на думку Х. Вейцмана, була не тільки винною в провалі плану розділу Палестини, але й не підтримувала запропонований американською стороною план опіки. Саме в такій політиці, як зазначав Х. Вейцман, і проявлялось бажання Англії зіштовхнути арабів та євреїв у тривалій кровопролитній боротьбі [6, с. 449].

Однак, незважаючи ні на що, 14 травня 1948 року в

Тель-Авіві Д. Бен-Гуріон (державний діяч, сіоністський активіст) поставив свій підпис під Декларацією незалежності, проголосивши тим самим створення Держави Ізраїль. Сполучені Штати визнали Державу Ізраїль "де-факто" відразу ж після її проголошення, а Великобританія зробила це лише в січні 1949 року [23].

ВИСНОВОК

Отже, палестинська проблема в англо-американських відносинах була складною та суперечливою. Той факт, що Лондон після закінчення Другої світової війни втрачав свою важливу, а в деякому сенсі й вирішальну роль, поступаючи місцем своїй колишній колонії - США - став постійною причиною розбіжностей між Сполученими Штатами та Великою Британією. На жаль, політика Америки та Британії в цьому регіоні мала прагматичні цілі й часто була далека від офіційно проголошеної мети "врегулювання" палестинського конфлікту, тим самим провокуючи масштабні арабо-ізраїльські конфлікти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитриев Е. Палестинская трагедия / Е. Дмитриев. - М. : Международные отношения, 1986. - 156 с.
2. Киселев В. И. Палестинская проблема и ближневосточный кризис / В. И. Киселев. - К. : Изд-во полит. лит-ры Украины, 1983. - 241 с.
3. Новейшая история арабских стран Азии. 1917-1985 / [Е. Примаков, Е. Лебедев, В. Наумкин, Д. Вобликов, Б. Сейранян]. - М. : Наука, 1988. - 638 с.
4. Louis W. R. The British Empire in the Middle East, 1945 - 1951: Arab Nationalism, the United States, and Postwar Imperialism / W. R. Louis. - Oxford : Clarendon Press, 1984. - 804 p.
5. Hopwood D. Tales of Empire: the British in the Middle East / D. Hopwood. - L., 1989. - 256 p.
6. Вейцман Х. В поисках пути / Х. Вейцман. - Иерусалим, 1990. - 674 с.
7. Public Record Office (Great Britain, Kew, London). Middle East Policy. Memorandum. CAB 129/2/24 CP (45) 174 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/SearchUI/Details?uri=D7654286>
8. Susser A. Israel, Jordan & Palestine. The Two-State

Imperative / A. Susser. - Massachusetts : Brandeis University Press, 2012. - P. 20.

9. Anglo-American Committee of Inquiry - Appendix I [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://avalon.law.yale.edu/20th_century/angap01.asp

10. Public Record Office (Great Britain, Kew, London). World Wheat Supplies and their Repercussions upon the United Kingdom Position. Memorandum. CAB 129/9/9 CP (46) 159 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/SearchUI/Details?uri=D7654625>

11. Survey of International Affairs The Middle East 1945 - 1950. - London : Oxford University Press, 1954. - P. 118.

12. Батенко А. История Палестины: международный аспект (1897-2009 гг.) / [А. Батенко, Р. Близняков, Д. Малышев, С. Щевелев]; под ред. С. Щевелева. - Симферополь-Киев : Доля, 2011. - С. 193.

13. The Christian Science Monitor. - 9 August 1946. - P. 9.

14. The Question of Palestine and the United States. - N.Y. : United National, 2008. - P. 4.

15. Hyamson A. Palestine Under the Mandate 1920 - 1948 / A. Hyamson. - L. : Greenwood Press, 1976. - P. 163-164.

16. The New York Times. - 8 August 1946.

17. Louis R. British Imperialism and the End of the Palestine Mandate / R. Louis. - L., 1986. - P. 18.

18. Медведко Л. И. Ближний Восток: самый продолжительный "конфликт века" / Л. И. Медведко // Вопросы истории. - 1988. - № 6. - С. 136.

19. Public Record Office (Great Britain, Kew, London). Palestine. Memorandum. CAB 129/17/9 CP (47) 59 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/SearchUI/Details?uri=D7654993>

20. Foreign Relations of the United States. Diplomatic Papers, 1947, Vol. V. - Washington : Gov. print. office., 1953. - P. 501.

21. Benson Michael T. Harry S. Truman and the Founding of Israel / T. Benson Michael. - Westport, CT : Praeger Publishers, 1997. - P. 104.

22. Киселев В. И. Палестинская проблема в международных отношениях: региональный аспект / В. И. Киселев. - М., 1989. - С. 58.

23. Public Record Office (Great Britain, Kew, London). Preparations for Defence. Memorandum. CAB 129/29 CP (48) 206 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/SearchUI/Details?uri=D7655482>.

Клынина Татьяна,

кандидат исторических наук, ассистент кафедры истории та документоведения Национального авиационного университета, г. Киев

"ПАЛЕСТИНСКИЙ ВОПРОС" В АНГЛО-АМЕРИКАНСКИХ ОТНОШЕНИЯХ (1945-1948 года)

Статья посвящена раскрытию значения и влияния "палестинского вопроса" на англо-американскую дипломатию в послевоенное время (1945-1948 гг.). Указывается, что данная проблема была основной причиной ухудшения англо-американских отношений на Ближнем Востоке в 1945-1948 годах и стала предметом торга между сторонами на мировой политической арене.

Ключевые слова: Палестина; Соединённые Штаты Америки; Великобритания; сионизм; англо-американские отношения.

Klynina Tetiana,

candidate of historical sciences, assistance of the Department of History and Record Management National aviation university, Kyiv

"PALESTINIAN ISSUE" IN ANGLO-AMERICAN RELATIONS (1945-1948)

The paper reviews the 'Palestinian issue' in Anglo-American diplomacy after the end of World War II (1945-1948). The author examines activities of the Anglo-American Committee of Inquiry on Palestine and reveals the nature of Anglo-American controversy as to the Palestinian issue for the purpose.

The operation of the above Committee resulted in identification of principles of the future structure of Palestine, which implied equitable coexistence of the Arabs and the Jews within one territory controlled by Great Britain, with two autonomous provinces to be subsequently set up under the control of the High Commissioner of Palestine. Since neither the principles developed by the Committee nor the follow-up plans on settlement of the Arab-Israeli conflict were ever implemented due to sharp criticism of both countries participating in the settlement, resolution of the Palestinian issue was referred to the competence of the UNO in 1947. A new Commission was set up, which comprised representatives of neutral states, who put forward a so-called 'plan of the majority' (which implied a partition of Palestine, based on setting up an Economic Union and turning Jerusalem into an international zone) and a 'plan of the minority' (a federal structure of Palestine, with its capital in Jerusalem, in a plan of three year transition period).

The paper examines the political confrontation of the USA and Great Britain as to those plans, which came to an end in November 1947 when the UNO adopted a resolution on the rights of both peoples who lived in Palestine to set up two independent states.

By pointing out the complexity and contradictoriness of the Palestine issue in the Anglo-American relations, the author concludes that a constant cause of the split-up between the USA and Great Britain was the loss by London of a decisive role in the global balance of military and political forces. Further, in pursuing their pragmatic objectives, both countries themselves often provoked large-scale Arab-Israeli conflicts, thus departing far from the official goal of their 'settlement'.

Key words: *Palestine; United States of America; Great Britain; Zionism; Anglo-American relations.*

REFERENCES

1. Dmitriyev Ye. (1986), *Palestinian tragedy*, International relation, Moscow, 156 p. (rus).
2. Kiselev V. I. (1983), *Palestinian problem and Middle East crisis*, Political literature of Ukraine Press, Kiev, 241 p. (rus).
3. Primakov E., Lebedev Ye., Naumkin V., Voblikov D., Seyranyan B. (Eds.) (1988), *Recent history of the Arab countries in Asia 1917-1985*, Nauka, Moscow, 638 p. (rus).
4. Louis W. R. (1984), *The British Empire in the Middle East, 1945 - 1951: Arab Nationalism, the United States, and Postwar Imperialism*, Clarendon Press, Oxford, 804 p. (engl).
5. Hopwood D. (1989), *Tales of Empire: the British in the Middle East*, London, 256 p. (engl).
6. Weizmann C. (1990), *Trial and Error*, Jerusalem, 674 p. (rus).
7. Public Record Office (Great Britain, Kew, London). Middle East Policy. Memorandum. CAB 129/2/24 CP (45) 174, available at: <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/SearchUI/Details?uri=D7654286> (engl).
8. Susser A. (2012), *Israel, Jordan & Palestine. The Two-State Imperative*, Brandeis University Press, Massachusetts, p. 20 (engl).
9. Anglo-American Committee of Inquiry – Appendix I, available at: http://avalon.law.yale.edu/20th_century/angap01.asp (engl).
10. Public Record Office (Great Britain, Kew, London). World Wheat Supplies and their Repercussions upon the United Kingdom Position. Memorandum. CAB 129/9/9 CP (46) 159, available at: <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/SearchUI/Details?uri=D7654625> (engl).
11. *Survey of International Affairs The Middle East 1945-1950* (1954), Oxford University Press, London, p. 118 (engl).
12. Batenko A., Bliznyakov R., Malyshev D., Shevelev S. (2011), *Histoty of Palestine: international aspect (1897–2009)* Dolya, Kiev, pp. 193-195 (rus).
13. *The Christian Science Monitor* (1946), 9 (August), pp. 9-10 (engl).
14. *The Question of Palestine and the United States* (2008), United National, New York, pp. 4-5 (engl).
15. Hyamson A. (1976), *Palestine Under the Mandate 1920-1948*, Greenwood Press, London, pp. 163-164 (engl).
16. *The New York Times*, (1946), 8 (August), pp. 11-12 (engl).
17. Louis R. (1986), *British Imperialism and the End of the Palestine Mandate*, London, p. 18 (engl).
18. Medvedko L. I. (1988), Middle East: longest «conflict of the century», *Question of History*, 6, pp. 136-137 (rus).
19. Public Record Office (Great Britain, Kew, London). Palestine. Memorandum. CAB 129/17/9 CP (47) 59, available at: <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/SearchUI/Details?uri=D7654993> (engl).
20. *Foreign Relations of the United States. Diplomatic Papers, 1947, Vol. V.*, (1953), Government printed office, Washington, pp. 501-502 (engl).
21. Benson Michael T., (1997), *Harry S. Truman and the Founding of Israel*, Praeger Publishers, Westport, pp. 104-105 (engl).
22. Kiselev V. I., (1989), *Palestinian problem of the international relations: regional aspect*, Moscow, pp. 58-60 (rus).
23. Public Record Office (Great Britain, Kew, London). Preparations for Defence. Memorandum. CAB 129/29 CP (48) 206, available at: <http://discovery.nationalarchives.gov.uk/SearchUI/Details?uri=D7655482> (engl).

© *Клиніна Тетяна*

Надійшла до редакції 15.05.2014